

**Vlaamse
overheid**

SARC

Strategische Adviesraad voor
Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Advies

**Algemene Raad i.s.m. Sectorraad
Kunsten en Erfgoed en de
Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk
24 april 2017**

Advies over het ontwerp van besluit betreffende het verlenen van investeringssubsidies voor culturele infrastructuur met bovenlokaal belang

Op 31 maart 2017 keurde de Vlaamse Regering het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 november 2012 betreffende het verlenen van investeringssubsidies voor culturele infrastructuur met bovenlokaal belang principieel goed. Het besluit geeft uitvoering aan de artikelen uit het programmadecreet van 1998 waarmee het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI) werd opgericht.

De SARC ontving op 3 april 2017 een vraag tot spoedadvies van Vlaams minister voor Cultuur Sven Gatz. Na overleg tussen de SARC en het kabinet Gatz, werd afgesproken om het advies uiterlijk te bezorgen op 24 april.

Voorliggend advies kwam tot stand door besprekingen in de Sectorraad Kunsten en Erfgoed en de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk en werd via een schriftelijke procedure door de sectorraden en de Algemene Raad van de SARC goedgekeurd.

Situering

Het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI), opgericht bij programmadecreet van 19 december 1998, heeft als taak om investeringssubsidies te verlenen aan accommodatie in de sectoren cultuur en jeugd en op te treden als bouwheer voor de eigen accommodaties van de Vlaamse Gemeenschap. Het neemt ook het eigenaarsonderhoud ten laste van de eigen accommodaties en kan gebouwen en terreinen binnen het beleidsdomein (ver)huren, (ver)pachten en de beschikbaarheidsvergoedingen ervoor ten laste nemen.

De investeringssubsidies van grote infrastructuren van hoog cultureel belang worden nominatim in de begroting van het FoCI ingeschreven en aan de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (de SARC) wordt advies gevraagd i.v.m. de planning van investeringssubsidies voor de grote infrastructuren van hoog cultureel belang.

Het ontwerp van besluit:

1. legt nieuwe prioriteiten vast voor 2017-2021,
2. past enkele benamingen aan,
3. vereenvoudigt de procedure.

Advies

1. Vereenvoudiging van benamingen en procedure

De SARC heeft geen opmerkingen bij de aanpassing van de benaming van de investeringssubsidies waarbij 'grote infrastructuur van hoog cultureel belang' wordt hernoemd naar 'grote culturele infrastructuur'.

Het stemt de SARC tevreden dat de administratieve procedure wordt vereenvoudigd. Voor de aanvragen investeringssubsidies grote culturele infrastructuur wordt een aanvraagtermijn ingevoerd. Een gemotiveerd advies wordt gevraagd aan de dienst verantwoordelijk voor infrastructuur van het Departement CJM. Voor de aanvragen van investeringssubsidies binnen de prioriteiten wordt het afhandelen van de aanvragen in 2 fases en gespreid over 2 jaar verlaten. Voortaan kunnen aanvragen in 1 kalenderjaar worden afgehandeld. De SARC geeft positief advies aan deze hervorming.

2. Nieuwe prioriteiten 2017-2021

Tijdens de eerstvolgende periode van vijf jaar (2017 – 2021) geeft de Vlaamse Regering prioriteit aan:

- het automatiseren van theatertrekken
- de toegankelijkheid van culturele infrastructuur
- energiezuiniger maken van culturele infrastructuur

Deze prioriteiten vertrekken niet langer van 'soorten' infrastructuur (depots, kunstnerwerkplaatsen en jeugdinfrastructuur) zoals voordien. Op die manier worden depots, jeugdinfrastructuur met bovenlokaal belang en kunstnerwerkplaatsen 'gelijkgeschakeld' zonder te prioriteren tussen cultuur en jeugd of tussen spelers. Dit principe kan op instemming rekenen van de SARC, maar de raad vraagt zich wel af binnen welk kader of reglement deze beslissing past. Hij vraagt ook nadrukkelijk dat alle soorten spelers en actoren uit de diverse culturele sectoren nog steeds aan bod kunnen komen.

Digitalisering van filmvertoners wordt geschrappt als prioriteit omdat er geen aanvragen waren. De SARC is het hiermee eens.

Hierna worden de prioriteiten meer in detail besproken.

2.1. Algemene opmerkingen en bedenkingen

De inzet op duurzaamheid in de brede zin van de context is een primeur en wordt door de SARC bijzonder positief onthaald. Duurzaamheid omvat zowel de arbeidsomstandigheden, ecologische aspecten en het langetermijnperspectief. De investeringssubsidies moeten steeds een algemene kwalitatieve verbetering van de infrastructuur tot doel hebben.

Ook is de SARC tevreden dat de definities van de prioriteiten verfijnd worden.

Toch wijst de SARC nog op onduidelijkheden die uitgeklaard dienen te worden.

2.1.1. Duidelijkheid over de middelen

Het moet duidelijk zijn hoe de middelen over de prioriteiten verdeeld zullen worden. Er wordt 5,25 miljoen euro besteed aan de totale investeringssubsidies, waarvan jaarlijks 2,5 miljoen euro worden ingeschreven voor de prioriteiten. Over een periode van 3 jaar wordt er 13 miljoen euro voorzien

voor klimaatmaatregelen. Een duidelijk overzicht van welke middelen waaraan besteed zullen worden, lijkt nuttig. Betekent dat bv. 2,5 miljoen euro voor de theatertrekken en toegankelijkheid?

De SARC vreest daarenboven dat er te weinig middelen beschikbaar zijn voor een écht duurzaam beleid op lange termijn. Zo is er jaarlijks 1 à 2% van de bouwkost nodig voor recurrent onderhoud.

Daarbij aansluitend stelt de SARC de vraag of het FoCI voldoende bemand is om alle ambities waar te maken. Is het bijvoorbeeld de juiste plek om coachingstrajecten op te zetten? Hoe gaat de concrete begeleiding plaatsvinden? Zijn er middelen voorzien voor campagnes en begeleiding om de informatie te verspreiden?

2.1.2 Verfijningen aan de voorwaarden voor investeringssubsidies

De investeringssubsidies voor grote culturele infrastructures kennen geen verfijningen of werden met dit nieuwe besluit niet gekoppeld aan het strategische en inhoudelijke beleid ter zake. De SARC wees er al eerder op dat een groot aantal investeringen aan de orde is, opdat organisaties die via de verschillende decreten in het beleidsdomein CJSM ondersteund worden, hun opdracht ten volle en op een veilige manier kunnen uitvoeren.¹

Zo zijn de investeringssubsidies nog altijd te weinig gekoppeld aan de inhoudelijke programma's van de sectoren. De infrastructuur moet immers bijdragen tot het realiseren van de decreten. Vanuit dat perspectief is de raad van oordeel dat de prioriteiten die voorheen waren geïdentificeerd (met name depotinfrastructuur, jeugdinfrastructuur met bovenlokaal belang en kunstwerkplaatsen) nog steeds bijzonder relevant zijn.

Daarnaast zouden bouwheren in de sector best wel een masterplan kunnen voorleggen om goed beheer aan te tonen. Dit is echter ook nog steeds geen voorwaarde voor het ontvangen van investeringssubsidies.

2.1.3 Band met onroerend erfgoed

Een visie op onroerend erfgoed ontbreekt. De SARC beseft dat dit een ander beleidsdomein betreft, maar meent wel dat er zich een interessant spanningsveld bevindt tussen de twee waar over nagedacht moet worden. Hergebruik van onroerend erfgoed is bijvoorbeeld een vorm van duurzaamheid.

2.1.4 Bereik van het reglement

Op p. 5 van de nota aan de Vlaamse Regering staat: "*Net zoals nu kunnen organisaties die gesubsidieerd worden door de diverse decreten van kunsten, erfgoed, jeugd een beroep doen op de subsidies voor grote culturele infrastructuur of voor de prioriteiten*". De SARC meent dat door deze explicitering sectoren worden uitgesloten die in het verleden steeds voor subsidies in aanmerking kwamen, zoals organisaties binnen de amateurkunsten en het sociaal-cultureel werk of cultuur- en gemeenschapscentra. Dat kan niet de bedoeling zijn. De SARC vraagt om deze sectoren, zolang het over bovenlokaal belang gaat, de kans te geven om in te schrijven op de prioriteiten en de subsidies voor grote culturele infrastructuur.

¹ cfr. advies 'Bouwen aan culturele ruimtes' van de Sectorraad Kunsten en Erfgoed van 17 januari 2014, p.17, https://cjsm.be/sarc/SR_ke/adviezen/20140117-advies-bouwen-aan-culturele-ruimtes.pdf

2.2. Automatiseren van theatertrekken

De prioriteit 'automatisering van theatertrekken' betekent dat er continuering wordt geboden aan de prioriteit uit de vorige beleidsperiode. Dit is positief. Bovendien wordt de normering meer afgestemd op de noden van de organisaties en de Europese normen doordat de technische industriestandaarden SIL 2 en 3 als voorwaarde worden binnengebracht. Dit is een mijlpaal in de reglementering.

De SARC is ook tevreden met de verhoging van het bedrag (van 500.000 euro naar 750.000 euro) voor de trekkeninstallaties en het onderscheid dat wordt gemaakt tussen hijsen en changementen, waardoor hopelijk ook kleinere zalen in aanmerking zullen komen.

Het is echter niet benoemd of er extra middelen gaan komen voor trekkeninstallaties in het algemeen. De SARC wijst er op dat een hoger maximumbedrag er niet toe mag leiden dat minder aanvragen gehonoreerd worden.

2.3. Toegankelijker maken van de culturele infrastructuur

Toegankelijkheid komt in verschillende beleidsdoelstellingen terug en sluit nauw aan bij de thema's participatie en cultuurspreiding. Het is een goede zaak dat er een toegankelijkheidsdoorlichting voorzien wordt. Het maakt duidelijk dat deze prioriteit ernstig wordt genomen.

2.4. Energiezuiniger maken van de culturele infrastructuur

De energiematregelen zijn het resultaat van de twee rondetafels georganiseerd naar aanleiding van de klimaatdoelstellingen, het SARC-advies van 6 oktober 2016 betreffende klimaatmaatregelen voor de sectoren cultuur, jeugd en media² en de nulmeting uitgevoerd door vzw Greentrack.

De SARC is akkoord met de doelstellingen van deze prioriteit. Ook steunt de SARC de verlenging van de ondersteuning van het Pulse transitienetwerk.

Hoewel deze prioriteit dus een goede aanzet is op duurzaamheid, meent de SARC dat er nog meer duurzame en innovatieve ontwikkeling kan gestimuleerd worden onder de vorm van culturele ruimte, dynamische ruimtes, gedeelde platformen, cross-sectorale platformen en ruimtes,...

2.4.1 Energieverbruik

Het ontwerpbesluit bepaalt dat enkel jeugd- en culturele infrastructuren die minstens een energieverbruik van 100 000 kWh per jaar kunnen voorleggen, in aanmerking komen voor de investeringssubsidie. De SARC vraagt ook aandacht voor infrastructuren met een verbruik onder de 100.000 kWh. Bovendien is het niet duidelijk of het over gas en/of elektriciteit gaat – dit wordt in het midden gelaten, maar kan een groot verschil maken voor het verbruik – en of organisaties die in infrastructuur van derden gehuisvest zijn ook aanspraak kunnen maken (bv. kunstencentrum of jeugdhuis in infrastructuur van de gemeente).

² <https://cjsm.be/sarc/AR/adviezen/20161006-advies-klimaatmaatregelen-CJM.pdf>

2.4.2 Prestatiegerichte beoordeling

De beoordeling van de aanvragen zal prestatiegericht gebeuren. De SARC vraagt zich af of dit exact zal kunnen ingeschat worden.

In het ontwerp van besluit is sprake van een CO₂-calculator van het FoCI. Het is niet duidelijk of dit instrument reeds is uitgewerkt.

2.4.4 Complexiteit van de maatregelen

De SARC vraagt zich af of de energiemaatregelen niet te complex zijn voor de organisaties. Kunnen organisaties die aanvragen aan? Wordt er begeleiding voorzien om dat praktisch te realiseren in de sector (bv. infopunt of klimaatfacilitator)?

Namens de Algemene Raad

Luk Verschueren, algemeen voorzitter
Gaëtan Poelman, algemeen secretaris

Namens de Sectorraad Kunsten en Erfgoed

Herman Baeten, voorzitter
Jorijn Neyrinck, ondervoorzitter
Lieselotte Moortgat, secretaris

Namens de Sectorraad Sociaal-Cultureel Werk

Frie De Greef, voorzitter
Dirk Verbist, ondervoorzitter
Liesbeth Lemiere, secretaris